

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра іноземної філології і перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Савицька І.М.

“ ____ ” _____ 2025 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри іноземної

філології та перекладу

протокол № 12 від “10” червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Амеліна С.М.

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»

_____ Гольцова М.Г.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА»**

Галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність: В11 «Філологія» (Спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська);

Освітня програма: «Англійська мова та друга іноземна»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри іноземної філології і перекладу, к. філ. н.

Сидорук Г.І.

Київ – 2025

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні та практичні заняття з дисципліни “Вступ до перекладознавства” проводяться згідно Програми курсу, що відповідає вимогам Болонської системи та сучасних перекладацьких технологій. У викладенні дисципліни враховано основні сучасні тенденції у вивченні та викладанні теорії перекладу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є універсальні закономірності перекладу, що розглядаються в загальній теорії перекладу, особливості перекладу з англійської мови на українську та навпаки, що розглядаються в окремих теоріях перекладу, різновиди перекладацької діяльності, що вивчаються в спеціальних теоріях перекладу, напрямки перекладацької діяльності протягом історії розвитку теорії перекладу, які досліджує теорія історії перекладу, та моделювання процесу перекладу за допомогою машин, яке досліджується в теорії машинного перекладу.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»	
Спеціальність	В11 Філологія	
Спеціалізація	035.041 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)»	
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання 2 семестр		
	Повний термін навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1,2
Семестр	2	2,3
Лекційні заняття	16	8
Практичні	30	8
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	74 год.	30 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» є підготовка висококваліфікованих фахівців – перекладачів з англійської мови на українську та з української – на англійську на основі знання теорії перекладу та застосування її в практиці усного та письмового перекладу. Під час вивчення навчальної дисципліни за мету ставиться розгляд універсальних закономірностей перекладу, одиниць перекладу та теорії перекладацьких трансформацій, різновиди та напрямки перекладацької діяльності протягом історії розвитку теорії перекладу, особливості жанрового перекладу та основи редагування машинного перекладу.

Завданням викладання навчальної дисципліни „Вступ до перекладознавства“ є ознайомлення студентів зі:

- специфікою професії перекладача,
- розвитком і сучасним станом теорії перекладознавства в нашій країні й на заході,
- шляхами досягнення професіоналізму,
- проблемою одиниці перекладу,
- трансформаційними процесами як суттю процесу перекладу,
- психологічними та етичними факторами, задіяними під час перекладу.

Загалом студенти повинні вміти висловлювати думки влучно і в темпі, достатньому для підтримання ефективного спілкування, вміти керувати собою і професійно триматися в аудиторії, володіти високою культурою мови і поведінки, бути духовно розвиненими, інтелектуальними й ерудованими особистостями, підготовленими до ефективного надання перекладацьких послуг і конкурентоздатними спеціалістами на цьому ринку. Сюди також входить ознайомлення студентів з історією розвитку і становлення перекладу як науки, специфікою професії перекладача і її відмінністю від інших видів професійної діяльності, шляхами досягнення професіоналізму, культурою мови та способами самостійної підготовки до подальшої ефективної професійної діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН) Знання (ЗН)

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв’язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні

явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			лек	п	лаб	інд	сам.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. «Мовні одиниці та рівні перекладу»													
Тема 1. Роль і значення перекладацької професії. Клятва св. Ієроніма. Коротка історія розвитку професії. Освіта перекладача, завдання, етика. Основні принципи теорії перекладу. Лексикограматичні взаємодії. Якості перекладача. Права та обов'язки. Особливості роботи з іноземцями.	1-2	15	2	4			9						
Тема 2. Базові принципи теорії перекладу. Екстралінгвістичний фактор. Теорія трансформацій. Типи фонових знань. Машинний переклад. Автоматичні перекладачі та словники.	3-4	15	2	4			9						
Тема 3. Граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Проблема одиниці перекладу. Види трансформацій при перекладі науково-технічних текстів. Класифікація ОП. Рівень інтонації. Переклад на рівні фонем/графем. Перекладацька транскрипція і транслітерація, змішані випадки.	5-6	15	2	4			9						
Тема 4. Переклад на рівні морфем. Греко-латинські інтернаціональні морфеми – префікси, корені, суфікси. Синонімічні пари префіксів грецького та	7-8	15	2	3			10						

латинського походження та розуміння їх значення в складі слова. МКР №1													
Разом за змістовим модулем 1		60	8	15			37						
Тема 5. Переклад на рівні слів. Способи перекладу визначеного/ невизначеного артиклів. Категорія роду в англійській та українській мовах та її відображення в перекладі. Особливості перекладу іменників. Розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу.	9-10	12	2	4			9						
Тема 6. Особливості перекладу прикметників і прислівників. Неособові форми дієслова. Системи дієслівних часів в МО і МП. Спостереження Н.Галь про роль дієслова і дієслівних форм в книзі «Слово живе і мертво».	11-12	12	2	4			9						
Тема 7. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. Переклад на рівні словосполучень. «Хибні друзі перекладача». Переклад на рівні словосполучень.	13-14	12	2	4			9						
Тема 8. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Лексичні заміни. Сленг як проблема	15-16	6	2	3			10						

перекладу. Переклад на рівні речення та тексту. Заміни як тип перекладацьких трансформацій.. Конкретизація, генералізація, заміна причини наслідком і навпаки. Антонімічний переклад, компенсація, вилучення як проблема перекладу. Процес передачі синтаксичних значень.												
Разом за змістовим модулем 2	60	8	15			37						
Усього годин за 2 семестр	120	16	30			74						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	год.
1	Тема 1. Роль і значення перекладацької професії.	2
2	Тема 2. Базові принципи теорії перекладу. Екстралінгвістичний фактор.	2
3	Тема 3. Граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Проблема одиниці перекладу.	2
4	Тема 4. Переклад на рівні морфем.	2
5	Тема 5. Переклад на рівні слів. Способи перекладу визначеного/ невизначеного артиклів.	2
6	Тема 6. Особливості перекладу прикметників і прислівників. Неособові форми дієслова.	2
7	Тема 7. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. Переклад на рівні словосполучень.	2
8	Тема 8. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Лексичні заміни.	2
	Всього за 2 семестр	16 год.

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Професія: перекладач. Клятва св. Ієроніма. Коротка історія розвитку професії. Освіта перекладача, завдання, етика. Основні принципи теорії перекладу. Лексикограматичні взаємодії.	1
2.	Тема 2. Роль і значення перекладацької професії. Якості перекладача. Права та обов'язки. Особливості роботи з іноземцями.	2
3.	Тема 3. Базові принципи теорії перекладу. Теорія трансформацій.	2
4.	Тема 4. Екстралінгвістичний фактор. Типи фонових знань. Машинний переклад. Автоматичні перекладачі та словники.	2

5.	Тема 5. Граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Види трансформацій при перекладі науково-технічних текстів.	2
6.	Тема 6. Проблема одиниці перекладу. Класифікація ОП. Рівень інтонації. Переклад на рівні фонем/графем. Перекладацька транскрипція і транслітерація, змішані випадки.	2
7.	Тема 7. Переклад на рівні морфем. Греко-латинські інтернаціональні морфеми – префікси, корені, суфікси. Поморфемний переклад термінів в предметних областях (хімія, біологія, медицина тощо). Групи зменшувальних суфіксів.	2
8.	Тема 8. Синонімічні пари префіксів грецького та латинського походження та розуміння їх значення в складі слова.	2
9.	Тема 9. Категорія роду в англійській та українській мовах та її відображення в перекладі. Особливості перекладу іменників.	1
10.	Тема 10. Способи перекладу визначеного/невизначеного артиклів українською мовою. Розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу.	2
11.	Тема 11. Особливості перекладу прикметників і прислівників. Системи дієслівних часів в МО і МП.	2
12.	Тема 12. Неособові форми дієслова. Спостереження Н.Галь про роль дієслова і дієслівних форм в книзі «Слово живе і мертво».	2
13.	Тема 13. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. «Хибні друзі перекладача».	2
14.	Тема 14. Переклад на рівні словосполучень. Переклад на рівні словосполучень.	2
15.	Тема 15. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Сленг як проблема перекладу. Переклад на рівні речення та тексту. Заміни як тип перекладацьких трансформацій.	2
16.	Тема 16. Лексичні заміни. Конкретизація, генералізація, заміна причини наслідком і навпаки. Антонімічний переклад, компенсація, вилучення як проблема перекладу. Процес передачі синтаксичних значень.	2
		30 год.

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття 1. Вправи з лексичних та граматичних проблем перекладу з посібника Сидорук Г.І. «Вступ до перекладознавства».	5
2.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття 2. Вправи з лексичних та граматичних проблем перекладу з посібника. Підготовка коротких доповідей про видатних перекладознавців і перекладачів часів античності, класицизму і романтизму.	5

3.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 3. Аналіз семантики слів у перекладі, переклад фрагментів та конспектування висловлювань про переклад	5
4.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 4. Презентація коротких доповідей про видатних українських перекладачів 20-го століття.	5
5.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 5. Аналіз перекладів поетичних творів на вибір студента.	5
6.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 6. Підготовка коротких доповідей про особливості професії перекладача та види діяльності.	5
7.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 7. Класифікації граматичних трансформацій-конспект. Переклад речень з використанням граматичних трансформацій.	5
8.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 8. Переклад і аналіз речень із застосуванням лексичних трансформацій.	5
9.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 9. Переклад вправ і текстів з «хибними друзями перекладача».	5
10.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 10. Вправи на способи перекладу визначеного/невизначеного артиклів українською мовою. Розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу. Номіналізація та прономіналізація.	4
11.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 11. Особливості перекладу прикметників і прислівників. Системи дієслівних часів в МО і МП.	4
12.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 12. Вправи на неособові форми дієслова. Конспект першоджерел та реферат на вибір студента про трансформаційні процеси при перекладі.	4
13.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 13. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. Вправи на ідіоми.	4
14.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 14. Вправи на трансформаційний переклад на рівні словосполучень та речень. Вправи на синтаксичні перетворення при перекладі.	4
15.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 15. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Сленг як проблема перекладу.	4
16.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття 16. Повторення пройденого матеріалу. Підготовка до іспиту.	5

	Всього за 2 семестр	74
--	----------------------------	-----------

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт, проектів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

Словесні: лекційний метод, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
практичні: метод вправ, практична робота;

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні методи: усні вправи – усний аналіз фактичного матеріалу на базі засвоєння теорії, письмові вправи — конспектування, письмові вправи на множинний вибір, стилістичний аналіз автентичного твору.

Робота з підручниками та науковими статтями, робота з електронними бібліотеками та словниками.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Форма контролю: екзамен.

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Етика перекладача.		
Лекція 1 Практична робота 1. Самостійна робота 1.	ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз,	9
Лекція 2. Практична робота 2. Самостійна робота 2.	критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й	9

Лекція 3. Практична робота 3. Самостійна робота 3.	систематизувати.	9
Лекція 4. Практична робота 4. Самостійна робота 4.МКР 1.	ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	9
Лекція 5. Практична робота 5. Самостійна робота 5.	ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	9
Лекція 6. Практична робота 6. Самостійна робота 6.	ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	9
Лекція 7. Практична робота 7. Самостійна робота 7.	ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	8
Лекція 8. Практична робота 8. Самостійна робота 8.		8
МКР 2		
Іспит		30
		100
Всього за модулем 1		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсова робота (за наявності)		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують освітній процес в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Зокрема, роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на
---	---

	нижчу оцінку. Перескладання практичних занять та модулів відбувається за заявою, яку підписує лектор, завідувач кафедри та декан гуманітарно-педагогічного факультету.
Політика щодо академічної доброчесності	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують академічну доброчесність, антикорупційні дії в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/node/166683).
Політика щодо відвідування	Викладач і студенти зобов'язані керуватися документами, що регламентують освітній процес в НУБіП України (https://nubip.edu.ua/node/12654). Так, відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом гуманітарно-педагогічного факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни.
2. Навчальний посібник з дисципліни «Вступ до перекладознавства»
3. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів.
4. ЕНК на платформі elearn
5. Самостійно підібрані матеріали за тематикою, електронні словники, електронні перекладачі, аудіо/відеозабезпечення.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Baer, B., & Mellinger, C. (2019). Translating texts: An introductory coursebook on translation and text formation. Routledge.
2. Bowker, L. (2020). Machine translation literacy instruction for international business students and business English instructors. *Journal of Business & Finance Librarianship*, 25(1-2). 25-43.
3. Bramono, N. (2022). Translation Techniques in Translation Books Introduction to Information Systems Business and Managerial Perspectives Group Approach Noun Functional Systemic Linguistics. *Jurnal Multidisiplin Madani (MUDIMA)*, 2(1), 117-138.
4. Onomastic aspects of translation: theory and practice / Ономастичні аспекти перекладу: теорія і практика. Навч. посібник / Борис Д.П. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2022. – 108 с.
5. Sociocultural aspects of translation: theory and practice / Соціокультурні аспекти перекладу: теорія і практика. Навч. посібник / Борис Д.П. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2022. – 92 с.
6. Sydoruk G. I. Basics of Translation Theory: навчальний посібник (англійською мовою) – К.: Інтерсервіс, – 2019. – 328 с.

7. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Єнчева Г.Г. Вступ до перекладознавства. навч. посібник для студентів спец. "Переклад" – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 295 с.
8. Кальниченко О. А. Теорія перекладу. Частина перша : для студентів 3-4 курсів факультету «Референт-перекладач», які навчаються за спеціальністю 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики перекладу ; авт.-упор. О. А. Кальниченко]. – Харків : Вид-во НУА, 2019. – 64 с.
9. Корунець, І.В. Вступ до перекладознавства. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 512 с.
10. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 304 с.
11. Етапи процесу перекладу.
https://www.ctslanguagelink.com/translation_process.php
12. Основні моделі перекладу. <https://books.google.pl/books?id=WWg6AAAAQBAJ&pg=PA84&ig=jYaMiIp8VzCf7RoNwCFbg6JsrcM&hl=uk&sa=X&ved>
13. Семантична модель перекладу.
http://www.academia.edu/1426730/The_Roles_of_Semantics_in_Translation
14. Трансформаційна модель перекладу.
<http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/3.pdf>
15. Комунікативна модель перекладу. <http://www.worldtrans.org/TP/TP1/TP1-17.HTML>
16. Типи еквівалентності. <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/331/4.pdf>
17. Теорія рівнів еквівалентності.
<http://translationjournal.net/journal/14equiv.htm>
18. Стилiстичнi особливостi в перекладi. <http://www.translationdirectory.com/article122.htm>